

Ногай В. П.
Одеський державний економічний університет (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті автор висвітлює та науково обґрунтовує використання інноваційних технологій у викладанні української мови студентам економічних спеціальностей. Висвітлюються проблеми вирішення комунікативного, пізнавального та виховного характеру, удосконалюючи форми та методи викладання.

Ключові слова: інноваційні технології, проблемне викладання, новітні методи навчання, інформаційні технології, інтерактивний метод, комунікативна компетентність.

Епоха інформаційного суспільства, основою якого стають знання, їхнє створення, передання та засвоєння, висуває нові вимоги до системи освіти, її методів і форм, які б дозволили на якісно новому рівні підготувати студентів до трудової діяльності. Сучасний фахівець, щоб стати конкурентоспроможним на ринку праці, повинен оволодіти новими знаннями, здатністю до абстрактного мислення, навичками роботи з технічними засобами, спроможністю швидко застосувати нові знання на практиці, орієнтуватися в будь-якій ситуації, а отже, синтезувати знання з різних галузей наук. Реалізація цих завдань можлива лише за умови переходу від класичної системи освіти, метою якої була підготовка людини, яка володіє знаннями, до нової системи, що готує людину, яка не тільки знає, але й самостійно може знайти необхідну інформацію з великої кількості інформаційних джерел, проаналізувати її, систематизувати й використовувати.

Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, сутність яких полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новостворених у традиційну систему.

Інноваційні технології як принцип педагогіки забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку. [1, с. 352]

Проблеми вирішення комунікативного, пізнавального та виховного характеру, удосконалюючи форми й методи викладання, їх постійного оновлення та пристосування до нових умов життя, останнім часом не виходить з розряду актуальних для вищої освіти.

Сучасна наука вже має певний досвід у розв'язанні питань такого плану. Так, на сьогодні вже існує значна кількість праць, у яких розглядається сутність інновацій у викладанні гуманітарних дисциплін у вищій школі. Це питання вивчається в різних аспектах: з погляду взаємозв'язку теорії та практики, у контексті сучасних глобальних процесів інформатизації, інтерактивної взаємодії, в умовах формування нового освітнього середовища.

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, В. Загвязинський, А. Ніколс, Н. Юсуфбекова та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне та передове.

Так, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти. [1, с. 23]

І хоча питання пошуку інноваційних методик організації навчального процесу постійно стають предметом зацікавлення багатьох учених, на сьогодні вони ще не здобули остаточного розв'язання і вимагають подальшого серйозного та ґрунтовного розгляду.

Отже, тема нашого дослідження є актуальною.

Мета запропонованої статті – вивчити особливості використання інноваційних технологій у викладанні української мови студентам економічних спеціальностей.

Інноваційні технології, які можуть використовувати викладачі мови – це насамперед інформаційні й комунікаційні технології, інтерактивні форми і методи навчання, створення презентацій, використання Інтернет-ресурсів, новітні тестові технології для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю знань, умінь, навичок студентів, нетрадиційні форми проведення занять, інтегровані заняття та інші.

Однією з найголовніших є проблема розвитку пізнавальної активності студентів економічних спеціальностей у навчанні, формування необхідності спонукання їх до активної діяльності. Цього можна досягти тільки при розумінні навчання як особистісно опосередкованого процесу взаємодії викладача та студентів, спрямованого на досягнення спільної мети – формування творчої особистості майбутнього економіста, пристосованого до змінного середовища.

Основними засобами активізації уваги студентів є динамічне проведення заняття із застосуванням різноманітних прийомів, організація їхньої активності шляхом переключення з одного виду діяльності на інший.

Активізація розумової діяльності студентів знаходить своє найбільш повне відображення у проблемному викладанні, сутність якого полягає в такій організації навчального процесу, при якій студент не тільки сприймає, фіксує і запам'ятовує інформацію в готовому вигляді, але й разом з викладачем або самостійно в умовах проблемної ситуації розв'язує систему логіко-пізнавальних завдань на основі сформованих знань, умінь та навичок. Систематичне та цілеспрямоване застосування методів проблемного навчання може сприяти суттєвому підвищенню ефективності самостійної пізнавальної діяльності студентів та активізації творчого засвоєння.

У сучасній системі навчання головна увага повинна приділятися ефективній організації самостійної роботи студентів. Саме тут на допомогу викладачеві приходять інформаційні технології, серед яких особливої ваги набуває комп'ютеризація навчання.

Використання комп'ютерної техніки робить заняття привабливим та сучасним. Саме на такому занятті відбувається індивідуалізація навчання, розвиваються пізнавальна активність, логічне мислення, увага, пам'ять, уява. Викладачі мови впроваджують комп'ютерні технології як на етапі ознайомлення з новим мовним матеріалом та етапі тренування, так і на етапі застосування знань, навичок і вмінь, контролю знань студентів.

Необхідна ланка в роботі викладача – комп'ютерні програми, розроблені спеціально для конкретних лінгвістичних досліджень. Сьогодні особливою популярністю користуються програми, пов'язані з вивченням орфографії та пунктуації, фонетики, семантики, а також програми, що здійснюють контроль знань студентів.

Завдяки Інтернету викладачі мають змогу самі розробляти свої власні комплекти матеріалів з включенням автентичних текстів у галузі економічної спеціальності. Отримана з Інтернету інформація завжди актуальна, автентична за змістом, формою і функціями.

Підвищенню ефективності організації самостійної роботи студентів сприяють електронні посібники та підручники з української мови за професійним спрямуванням. Найкращий результат досягається завдяки використанню гіпертекстових посилань, що дають можливість студентам ознайомитися з матеріалами словників, енциклопедій в електронній бібліотеці.

Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь – викладач мови використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі.

Активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента є рольові ігри, які можуть застосовувати викладачі при викладанні української мови за

професійним спрямуванням. Рольова гра пов'язана з інтересами студентів економічних спеціальностей, є засобом емоційної зацікавленості, мотивації навчальної діяльності. Вона виступає активним способом навчання практичному володінню фаховою мовою. Існує велика кількість форм, типів рольової гри на заняттях з мови. Так, наприклад, можна використовувати рольову гру "Отримання кредиту на відкриття бізнесу", де студенти беруть на себе роль бізнесмена та банківського працівника, "Податкова служба", де студенти виконують роль податківця та бухгалтера, "Інвестиції", де студенти виступають у ролі брокера та інвестора і т.д.

Під час викладання української мови студентам економічних спеціальностей виникає необхідність інтерактивної взаємодії, коли викладач не просто потребує репродуктивного відтворення змісту першоджерел, підручників, лекційного матеріалу, а змушує аналізувати: узагальнювати сказане, співвідносити з іншими проблемами, виявляти наявність протиріч.

Інтерактивний метод надає можливість вирішити комунікативно – пізнавальні завдання. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, спрямованих на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

В процесі спілкування студенти навчаються вирішувати складні завдання на основі аналізу обставин і відповідної інформації; висловлювати альтернативні думки; приймати виважені рішення; брати участь у дискусіях.

Однією з особливостей інтерактивних форм навчання є те, що вони мотивують студента не лише висловлювати власну точку зору, але й змінювати її під аргументованим впливом партнерів у процесі спілкування.

Заняття з української мови за професійним спрямуванням повинно мати прагматичний характер, будуватися в більш проблемному ракурсі, мати посилену мотивацію (навіщо це вивчати) з чітким акцентуванням основних проблем тієї чи іншої теми.

Аналіз практики викладання української мови у вищому навчальному закладі показав, що підручники та методичні розробки, які використовуються в процесі навчання, ще недостатньою мірою враховують роль і значення мотиваційної сфери студентів, міру та характер взаємозв'язку мотиваційної готовності до засвоєння знань, до оволодіння способами такого засвоєння з конкретними методичними прийомами.

Тому актуальною проблемою є вивчення мотиваційної сфери студентів, вироблення шляхів та методів її корекції та розвитку.

Найважливішою умовою формування та розвитку мотивації є надання комунікативного характеру всьому курсу викладання української мови у вищій школі.

Крім традиційного виконання різного роду вправ, важливо використовувати такі види роботи, як бесіда, анкетування та тестування. Під час проведення бесіди можна обговорити проблему вживання української мови в засобах масової інформації, зокрема на телебаченні, дізнатися про ставлення студентів до сучасної реклами та телевізійних передач українською мовою. Використання анкет та тестів допоможе викладачеві проаналізувати рівень культури студентів, їхні моральні цінності, уподобання. Вивчення рідної мови, знання традицій та етикету інших народів створить передумови для спорудження міцного фундаменту загальної культури студента, допоможе йому оцінювати та аналізувати свою мовленнєву поведінку та поведінку інших, опановувати правила спілкування, оволодівати уміннями брати участь у діалозі.

Раціонально організований контроль дає викладачеві можливість аналізувати свою діяльність, своєчасно помічати недоліки, шукати шляхи їх усунення, планувати індивідуальну роботу. Це не лише забезпечує економію навчального часу (тестові завдання студенти виконують в комп'ютерному класі у вільний від занять час), але й значно полегшує роботу викладача, який одержує вже готові, опрацьовані комп'ютером,

результати самоконтролю.

Отже, комп'ютерні технології посідають важливе місце в системі удосконалення навчальної діяльності студентів. Однак проблему інноваційних технологій в освітньому процесі не можна зводити лише до використання комп'ютерних новацій і розглядати як формальне оновлення застарілих освітніх технологій. Проблема є набагато ширшою. Інноваційні методи навчання базуються, в першу чергу, на модифікації методологічних орієнтацій, нових формах раціональності, що сприяють вирішенню проблем комунікативного, пізнавального та виховного характеру: розвивати уміння і навички спілкування, встановити емоційний контакт із студентами, навчити їх працювати в команді, зважати на думки і висловлювання інших.

Використана література:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник. – К. : Академвидав, 2004.
2. Педагогические основы самостоятельной работы студентов : [пособие для преподавателей и студентов / под общ. ред. О. Л. Жук]. – Мн. : РИВШ, 2005.
3. Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. Освітні технології : навчально-методичний посібник. – К. : “Видавництво А.С.К.”, 2003.

Ногай В.П. Особенности использования инновационных технологий в процессе преподавания украинского языка студентам экономических специальностей.

В статье автор освещает и научно обосновывает использование инновационных технологий в преподавании украинского языка студентам экономических специальностей. Освещаются проблемы решения коммуникативного, познавательного и воспитательного характера, совершенствуя формы и методы преподавания.

Ключевые слова: инновационные технологии, проблемное преподавание, новейшие методы обучения, информационные технологии, интерактивный метод, коммуникативная компетентность.

Nogay V.P. Peculiarities of using technological innovation in teaching Ukrainian language among the students of economical specialties

In this article the author puts under consideration and scientifically bases the problem of using technological innovation in teaching Ukrainian language among the students of economical specialties. The problems of communicative solving, cognitive solving and educative solving are considered in a way of improving teaching forms and methods.

Keywords: technological innovation, problematic teaching, information technologies, interactive method, communicative skills.

Павленко М. И.

Государственное учреждение “Крымский государственный медицинский университет имени С.И. Георгиевского” (Украина)

К ВОПРОСУ ОБ ОПОРАХ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ВЕРОЯТНОСТНОМУ ПРОГНОЗИРОВАНИЮ

Статья посвящена проблеме описания языковых опор для обучения иностранных учащихся прогнозированию. В качестве примеров таких опор автор приводит однозначные и многозначные союзы и союзные аналоги.

Ключевые слова: русский язык как иностранный, вероятностное прогнозирование, опоры для прогнозирования, однозначные и многозначные союзы, опоры-подсказки хода смыслового решения.

Обучение иностранных учащихся общению на русском языке неразрывно связано с